

SOME QUESTIONS CONCERNING ברכות התורה

Why do we recite ברכות before an עליה even after reciting ברכות התורה in ברכת השחר לבוש תכלת אורה חיים סימן קלט' ז'—ואף על פי שכבר בירך על תורה בבוקר כשקרא פסוקים ופרשת הקרבנות, חוזר ומברך ברכה זו כשקוראין אותו לתורה, ולא הוי ברכה לבטלה דמשום כבוד תורה נתקנה כשקורא בציבור.

What is the definition of כבוד תורה?

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף כד' עמ' א'—משנה. פוחח פורס את שמע ומתרגם, אבל אינו קורא בתורה, ואינו עובר לפני התיבה, ואינו נושא את כפיו. רש"י— מסכת מגילה דף כד' עמ' א'—אבל אינו קורא בתורה, משום כבוד תורה, וכן לפני התיבה, וכן בנשיאות כפים, גנאי הוא לצבור.

Why do we recite a ברכה both before and after an עליה?

ספר אבודרהם דיני קריאת התורה ד"ה וא"ת ברכה—וא"ת ברכה זו למה פותחת בברוך והלא סמוכה היא לברכה שלפני התורה כמו אמת ויציב ויראו עינינו דאמרי' בהו דפסוקים לא הוו הפסק? וי"ל דכי אמרינן פסוקים לא הוו הפסק הני מילי פסוקים הקבועים תמיד כגון פסוקים שיש בין השכיבנו ליראו עינינו ופסוקים שיש בין ברכת יהללך שלאחר ההלל לברכה שלפני ההלל. אבל בקריאת התורה הוו הפסק כיון שאינם קבועים תמיד. וכן תפרש ברכה שלאחר ההפטר. אי נמי משום דבימיהם לא היו מברכין אלא ראשון ואחרון הילכך צריך לפתוח האחרון בברוך. אי נמי כיון שהוא אחר קריאה בספר נראה שהיא תחלת המעשה. ולהאי טעמא ניחא נמי ברכה שלאחר קריאת המגלה.

Perhaps our view that קריאת התורה represents קבלת התורה provides an answer. We are mimicking the conduct of the Jews just before מעמד הר סיני; i.e. נעשה ונשמע. We make a ברכה before the reading so as to מקבל התורה before knowing what we will be read. We recite a ברכה after the reading so as to thank G-d for giving us the תורה.

Does the גמרא identify the ברכות that must be recited before and after an עליה? The only reference to those ברכות is found in מסכת סופרים:

מסכתות קטנות מסכת סופרים פרק יג' הלכה ו'—והיכי מברך, בעשרה אומר, ברכו את יי' המבורך, ביחיד כשהוא משכים לקרוא אומר, ברוך אתה יי' א—להינו מלך העולם הנותן תורה

1. How do we understand the words: ביחיד כשהוא משכים לקרוא אומר?

שו"ת משפטי עוזיאל כרך ג' — מילואים סימן ג' ד"ה וגם דברי—וגם דברי מסכת סופרים מפורשים כן, דתני: ונגולל ואומר וכו'. הרי לך מפורש דבקריאה שבספר תורה הוא שמברך ברכות התורה לפני ולאחריה. לכן נראה לי שמעות סופר נפלה במתניתא זאת. ונראה להגיה: רבא אמר בברכה, והיכי מברך? בעשרה אומרים ברכו את ה' המבורך, והיחיד כשהוא מתחיל לקרוא אומר בא"ה אמ"ה אשר נתן לנו תורה מן השמים וכו'. פירוש הדברים שנגדלו בברכה היינו בשני דברים, שאומר לפני הברכה ברכו את ה' המבורך והצבור עונים אחריו ברוך ה' וכו', וכשמתחיל לקרוא כלומר לפני הקריאה אומר: אשר נתן לנו תורה מן השמים,

מן השמים חיי עולמים ממרומים², ברוך אתה ה' נותן התורה, וגולל ואומר, ברוך אתה ה' –להינו מלך העולם אשר נתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו, ברוך אתה ה' נותן התורה. Why does the עולה repeat the words: המבורך לעולם ועד? Apparently, it did not begin as a universal practice:

ספר האגור הלכות ברכות סימן צח'–מהר"ם כתב ששליח ציבור אין צריך לומר ברוך ה' המבורך לעולם ועד. וה"ר יהודה אלברצלוני כתב שצריך שיאמר ונוהגין לאומר.

ספר אבודרהם דיני קריאת התורה ד"ה והכל עולין–ברכו את ה' המבורך בקול רם כדי שיענו הקהל. ושליח צבור ברוך ה' המבורך לעולם ועד. ואע"פ שאומר ברכו אינו כמוצי' עצמו כיון שאומר המבורך. והכי איתא בירושלמי (ברכות פ"ז ה"ג). וה"ר יהודה ב"ר ברזילי ברצלוני כתב בשם רבינו סעדיה אע"פ שאמר המבורך ולא הוציא עצמו מן הכלל צריך להחזיר עצמו לכלל לגמרי ולאמר ברוך ה' המבורך מידי דהוה אברכת המזון שאע"פ שאמר נברך ולא הוציא עצמו מן הכלל צריך לחזור למקום שפסק ולומר ברוך שאכלנו משלו ובטובו חיינו. ואחר כך מברך:

Some comments on the לשון of the closing ברכה:

ספר שבולי הלקט ענין תפילה סימן מא'–דין ברכה אחרונה של קריאת התורה–וברכה אחרונה של תורה שאומר חיי³ עולם נטע בתוכינו, כתב רבינו אליעזר ב"ר יואל הלוי זצ"ל שאותן שאומרים חיי עולם נטעה בתוכינו טעות הוא בידם דקא מהדר אתורה והוי מטבע קצר שאינו רשאי לחתום בה בברוך; אלא הכי אמרינן חיי עולם נטע בתוכינו ולא הדר אתורה אלא אשאר מצות וגמילות הסדים שאנו מודים להקב"ה על שניהם. ויש אומרים וחיי עולם נטע בתוכינו ושפיר דמי:

לבוש תכלת אורה חיים סימן קלט'–י'–ומטבע ברכה אחרונה היא: ברוך אתה ה' א–להינו מלך העולם אשר נתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכינו. ברוך אתה ה' נותן התורה. ופירוש: תורת אמת היא תורה שבכתב, וחיי עולם נטע בתוכינו היא תורה שבעל פה. ולכך תקנו בה לשון נטיעה על שם הכתוב (קהלת יב', יא') דברי חכמים כדרבונות וכמסמרות נטועים. ומטעם זה לא יאמר וחיי עולם נטעה בתוכינו, דהוי משמע דקאמר כל הברכה על התורה שבכתב ולא על תורה שבעל פה, ומלשון נטיעה משמע שכלל שתיים.

One additional comment on קריאת התורה as representing קבלת התורה:

לבוש תכלת א"ח סימן קלט'–יא'–הקורא בתורה צריך שיאחוז בספר תורה בשעת ברכה וקריאה כאילו קבלו עכשו מהר סיני וילפינן לה מקרא דיהושע דכתיב (א', ח') לא ימוש ספר תורה הזה מפך וגו', מלמד שהיה הספר תורה בידו של יהושע, שאין אומרים הזה אלא למי שתופס החפץ בידו, וכשמסיים אומרים לו חזק ואמץ⁴, מכאן יצא המנהג לומר למסיים לקרות התורה בכל פעם חזק.

ואחרי הקריאה גולל ואומר אשר נתן לנו תורת אמת.

2. I could not not locate any other references to this form of the ברכה in any סידורים.
3. Notice that the "vav" is missing. The שבולי הלקט comments on it later in this excerpt.
4. Ashkenazim do not follow this practice. Instead they say: יישר כחך. I am not sure why.

TRANSLATION OF SOURCES

ז' - לבוש תכלת אורה היים סימן קלטי- Even he who has already recited Birchos Ha'torah as part of Birchos Haschachar before reciting verses from the Torah (Bircas KoHanim) and the sections dealing with Korbanos, he still recites a Bracha before reading from the Torah. It is not an unnecessary Bracha because reciting a Bracha before reading from the Torah was instituted to honor the public reading of the Torah.

א' - תלמוד בבלי מסכת מגילה דף כד' עמ' א' - A person whose clothes are so torn that most of his body is exposed may repeat the blessings before the Shema and translate, but he may not read in the Torah nor pass before the ark nor lift up his hands.

א' - רש"י - תלמוד בבלי מסכת מגילה דף כד' עמ' א' - A person whose clothes are so torn that most of his body is exposed may not read from the Torah out of respect for the Torah and may not be the prayer leader and may not as a Kohain bless the congregation out of respect for the congregation.

ספר אבודרהם דיני קריאת התורה ד"ה וא"ת ברכה - Why does the Bracha that is recited after an Aliya begin with the word: Baruch; is it not connected to the Bracha that is read before the reading just like the Bracha of Emes V'Yatziv and V'Yiru Ainainu in which we recite verses and those verses are not considered a break in the connection with the Bracha that preceded them? We must conclude that reciting verses does not create a break in a connection between Brachos when the same verses are always recited between the Brachos such as is the case with the verses recited between reciting the Bracha of Hashkeiveinu and Yiru Aineinu and is the case in Hallel between the opening Bracha and the ending Bracha of Yihalelucha. However concerning the reading from the Torah, the verses do create a break between the two Brachos since the verses are different for each Aliya. This further explains why the Brachos recited after the Haftorah also begin with the word: Baruch. A second reason: originally the first Oleh would read the opening Bracha and the last Oleh would read the closing Bracha. In that case there is no one individual who is connecting the Brachos so the one who recites the closing Bracha must recite a Bracha that begins with the word: Baruch. A third reason: since the reading takes place from a scroll, the closing Bracha appears to be an independent Bracha. For this reason, a Bracha that begins with the word: Baruch is recited after reading the Megilah on Purim.

ו' - מסכתות קמנות סופרים פרק יג' הלכה ו' - What is the wording of the Bracha? When ten are present, he begins by saying: Barchu Es Hashem Ha'Mivorach. When he reads from the Torah alone, he recites: Ha'Nosain Torah Min Ha'Shamayim Chai Olamim Mimromim (Who gave the Torah from the heavens, the One who lives forever, gave it from very high). Baruch Ata Hashem Nosain Ha'Torah. He then rewinds the Torah scroll and says: Asher Nasan Lanu . . .

ז' - ספר האגור הלכות ברכות סימן צח' - The Maharam from Rottenberg wrote that the prayer leader should not repeat the line: Baruch Hashem Ha'Mivorach L'Olam Va'Ed. But Rabbi Yehudah Al'Barcelone wrote that the reader should repeat the line. It is our practice that the reader repeats the line.

ז' - ספר אבודרהם דיני קריאת התורה ד"ה והכל עולין - The reader should say aloud: Barchu Es Hashem Ha'Mivorach so that the congregation can hear and then respond. The reader then says: Baruch Hashem Ha'Mivorach L'Olam Va'Ed. Although the reader says: Barchu; meaning; you bless, he is not excluding himself by using that language since he adds the word: Ha'Mivorach; so it is held in the Talmud

Yerushalmi (Maseches Brachos Seventh Chapter, Halacha 3). And Rabbi Yehudah son of Barzilai Barcelona wrote in the name of Rav Sa'adiya Gaon that even though the reader adds the word: Ha'Mivorach and thereby does not exclude himself from the group, he must take steps to demonstrate that he is a full member of the group and so he repeats the line: Baruch Hashem Ha'Mivorach L'Olam Va'Ed. This is similar to how we conduct ourselves concerning Birkas Ha'Mazone; i.e. even though the leader has said: Ni'Varech and does not exclude himself from the group, he must return to the place where he stopped and say: Baruch Sh'Achalnu Mishelo Oo'Vituva Chayeenu and then he recites the first Bracha of Birkas Ha'Mazone.

ספר שבולי הלקט ענין תפילה סימן מא' -Concerning the closing Bracha of Kriyas Ha'Torah in which some say: Chayai (without the "vav") Olam Natah (with a "hay" at the end) Rabbi Eliezer son of Yoel wrote that those who say the word: Natah with a "hay" at the end are making a mistake because they are connecting the word: Natah (plant) with the subject of the Torah. By doing so they are making the Bracha a short Bracha which means that the Bracha should then not conclude by our repeating the words: Baruch Ata Hashem. If instead we say Natah without a Hay, the word is no longer connected to the subject of the Torah but refers to other things such as other Mitzvot and good deeds. We thank G-d for granting us both; the Torah and good deeds. There are those that add a Vav to the word Chayei. That is a good practice to follow.

לבוש תכלת אורה היים סימן קלט'י-The wording of the closing Bracha of Kriyas Ha'Torah is: Baruch Ata . . . Asher Nasan Lanu Toras Emes V'Chayei Olam Natah B'Socheinu. Baruch Ata . . . Nosein Ha'Torah. The explanation of the words of the Bracha are as follows: Toras Emes represents the written Torah and V'Chayei Olam Natah B'Socheinu represents the Oral Torah. That is why our Sages employed the word for planting (Nitiya) based on the verse: The words of the wise are like goads, and like nails firmly fixed are the collected sayings, which are given by one shepherd. For that reason, one should not say the word: Natah with a hay at its end. That would make it sound like the whole Bracha is about the Written Torah and does not concern the Oral Torah. By using the word: plant, Chazal intended that both forms of the Torah be mentioned.

לבוש תכלת א"ה סימן קלט'יא'-The one who reads from the Torah must hold on to it while reciting the Bracha and while reading from the Torah so that he feels as if the Torah was just given to him at Har Sinai. This is derived from a verse in Sefer Yehoshua (1, 8) in which it is written: This Book of the Torah shall not depart from your mouth. This teaches us that Yehoshua was holding the Torah at that moment. The Torah does not employ the word: Ha'Zeh except when a person is holding on to it.. When a person finishes reading from the Torah, we should say to him: Chazak V'Amatz (Be strong and courageous). Based on this practice, it became the custom to say to the one who finishes reading a book of the Torah: Chazak.

שו"ת משפטי עוויאל כרך ג' -Footnote 1-This is the way it is written in Maseches Sofrim, where it says: Parallel Comer. It is clearly laid out that when one reads from a Torah scroll, it is necessary to recite a Bracha both before and after. It therefore appears to me that a mistake must have entered this excerpt from Maseches Sofrim. This is how it should be read: Rabban said: with a Bracha. What Bracha does he recite? With ten men present he begins by reciting Barchu Es Hashem Ha'Mivorach. An individual who reads from a Torah Scroll makes the Bracha: Asher Nasan Lanu Torah Min Ha'Shamayim. This is how to understand what Rabban said that one should make G-d great by reciting a Bracha: Rabban means that one can do it in one of two ways; when ten men are present by reciting Barchu Es Hashem Ha'Mivorach and those present respond with: Baruch Hashem, etc. and then when he is about to read, he individually recites the Bracha of Asher Nasan Lanu Torah Min Ha'Shamayim and after rolling closed the Torah scroll, he recites: Asher Nasan Lanu Toras Emes.

SUPPLEMENT

To assist anyone who would like to study the פיוטים for פרשת החודש, I am providing a translation of the comments of Rabbi Zeligman Baer, זצ"ל, to several of the פיוטים that are found in his סידור עבודת ישראל.

אתית עת

כגעה-When she reached;

באהת ועשר-The Ten Plagues the last of which, death to the first borns, was as important as all the rest combined.

פוט-Egypt; as in the verse: (בראשית י', ו')

בראשית פרק י פסוק ו-וּבְנֵי חָם כּוּשׁ וּמִצְרַיִם וּפּוּט וְכַנְעַן:

And the sons of Ham: Kush, and Egypt, and Put, and Canaan.

מכפלה-The prayers of our Forefathers who rest in the המכפלה; צקון מכפל

דלג-It should written with a Gimel. That is the way it appears in most handwritten manuscripts. It means: like the gematria of the word: פעם=190. That number represents the part of the 400 years by which G-d shortened the stay of the Jews in Egypt and left 210 years. The author used the word: דלג (skipped) based on the verse: (שיר השירים ב', ח'): as it is translated into Aramaic:

שיר השירים פרק ב פסוק ח-קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים מקפיץ על הגבעות:

The voice of my beloved! Behold, he comes leaping upon the mountains, skipping upon the hills.

עופר-G-d based on the verse: (שיר השירים ב', ט')

שיר השירים פרק ב פסוק ט-דומה דודי לצבי או לעפר האילים הנה זה עומד אחר כתלנו משגיח מן החלונות מציץ מן התרבים:

My beloved is like a gazelle or a young hart; Behold, he stands behind our wall, gazing in at the windows, looking through the lattice.

ארך-Long and remedial;

בתכם תערובות-From the verse: (יחזקאל ט"ז, ו')

יחזקאל פרק טז פסוק ו-וְאָעֲבַר עָלֶיךָ וְאָרְאֶךָ מִתְּבוֹסֶסֶת בְּדַמֶּיךָ וְאָמַר לָךְ בְּדַמֶּיךָ חַיִּי וְאָמַר לָךְ בְּדַמֶּיךָ חַיִּי:

And when I passed by you, and saw you weltering in your own blood, I said to you when you were in your blood, Live! Yes, I said to you when you were in your blood, Live!

This verse is explained by our sages to mean the happening of two events that involved blood; i.e. the blood of the circumcision that they underwent and the blood of the Korban Pesach. Because of these two events that involved blood, the Jews were rescued from

Egypt.

Like from confusion, a world was created, so too from a base a building will be built.

לבנון-The Beis Hamikdash;

יגון-The Moschiach;

מרימי עול

עגלה-The Jewish People based on the verse:

הושע פרק י פסוק יא-וּאֶפְרַיִם עֲגֹלָה מְלֻמָּדָה אֶהְבֵּתִי לְדֹשׁ וְאֲנִי עֲבָרְתִי עַל טוֹב צֹאֲרָה
אֶרְכִּיב אֶפְרַיִם יַחְרוֹשׁ יְהוּדָה יִשְׁדָּד לוֹ יַעֲקֹב:

And Ephraim is like a well trained heifer, that loves to tread out the grain; but I passed over her fair neck; I will make Ephraim ride; Judah shall plow, and Jacob shall break his clods.

הנתה-From the word meaning: to moan. This means because of the pain that the Jewish People felt, You spoke to Moshe. You showed him a sign and directed him to rescue the Jewish People.

נחצו-Were hastened and shortened;

סים-Put;

בצור-Troubles;

לשי יהי עצור-That they slaughtered the lamb before leaving Egypt;

ירדן-צליחת הירדן-The splitting of the Jordan River which also took place on the 14th day of Nissan.

קחת עלית עקר

עקר-Akeidas Yitzchok; קחת עלית עקר

שקד-The Bris Bein Ha'Bisarim in which Avrohom passed between the divisions;

לוד-Egypt and כסלוחים-Egypt; as in the verses:

בראשית פרק יג-וּמִצְרַיִם יָלַד אֶת לֹוֹדִים וְאֶת עֲנָמִים וְאֶת לְהָבִים וְאֶת נַפְתָּחִים:
פסוק יד-וְאֶת פְּתָרְסִים וְאֶת כְּסֻלָּחִים אֲשֶׁר יֵצְאוּ מִשָּׁם פְּלִשְׁתִּים וְאֶת כְּפָתָרִים:

כסו פסחים-From the verse:

שמות פרק יב פסוק ד-וְאִם יִמְעַט הַבַּיִת מִהֵיֶת מִשָּׂה וְלָקַח הוּא וְשִׁכְנֹוֹ הַקָּרֵב אֶל בֵּיתוֹ
בְּמִכְסַת נִפְשֵׁת אִישׁ לְפִי אֲכָלוּ תִכְסּוּ עַל הַשָּׂה:

And if the household is too little for the lamb, let him and his neighbor next to his house take it according to the number of the souls; according to every man's eating shall you make your count for the lamb.

תרפים-The idols of the Egyptians which was sheep.

בואם ימעט-As in the verse:

להבין את התפלה

שמות פרק יב פסוק ד- וְאִם יִמְעַט הַבֵּית מִהֵיט מִשֶּׁה וְלָקַח הוּא וְשִׁכְנוֹ הִקְרַב אֶל בֵּיתוֹ
בְּמִכְסַת נִפְשֵׁת אִישׁ לְפִי אֲכָלוֹ תִּכְסּוּ עַל הַשֶּׁה:

And if the household is too little for the lamb, let him and his neighbor next to his house take it according to the number of the souls; according to every man's eating shall you make your count for the lamb.

מור -Har Ha'Moriah; a reference to the Beis Hamikdash where the Great Sanhedrin convened.

שלשת אותות -As Chazal describe in Maseches Sanhadrin 11, 2:

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף יא עמוד ב-תנו רבנן: על שלשה דברים מעברין את השנה:
על האביב, ועל פירות האילן, ועל התקופה.

Our Rabbis taught: A year may be intercalated on three grounds: on account of the premature state of the corn-crops⁵; or that of the fruit-trees;⁶ or on account of the lateness of the Tekufah⁷

זהו -This is the correct version.

בגדש -In its completeness.

רבות עשית

בסהר -In the moon.

צפרת -Made beautiful;

לאלפים וארבע מאות וארבעים ושמונה -The year 2448-That is the year when the Jews came out of Egypt;

ובתשע מאות עבורים -If you want to calculate how many leap years there are in 2448 years, you will first determine that there are 128 sets of years together with another 16 years. In that time there were 901 leap years. That calculation is based on 128 sets having 896 leap years and that the 16 extra years would have another 5 leap years. The fact that the author of this piyyut used the number 900 is not to be questioned since he wanted to work with a round number.

גזלו הקרת -The Malkosh rains of Nissan.

5. This species must be ripe in the month of Nisan which is known in the Bible as the Abib (Ex. XIII,44) the month of ears (of corn), in reference to the ripeness of the corn in that month.

6. Which should, as a rule, ripen close before 'Azereth (Pentecost), the time when the Pilgrims bring the first fruits to Jerusalem (Num. XXVIII, 26). If it happens that the fruit is unripe, the year may be intercalated so as to prevent a special journey.

7. Lit. 'cycle', 'season'. The Jewish Calendar, while being lunar, takes cognisance of the solar system to which it is adjusted at the end of every cycle of nineteen years. For ritual purposes the four Tekufoth seasons, are calculated according to the solar system, each being equal to one fourth of 365 days, viz. 91 days, 71/2 hours. Tekufah of Nisan (Vernal equinox) begins March 21; Tekufah of Tammuz (Summer Solstice), June 21; Tekufah of Tishri (Autumnal equinox), September 23; Tekufah of Tebeth (Winter Solstice), December 22. Should the Tekufah of Tammuz extend till after the Succoth Festival, or the Tekufah of Tebeth till the sixteenth of Nisan, the year would be intercalated, so that the festivals might fall in their due seasons, viz., Passover in Spring, Succoth in Autumn. (Reproduced from the Davka Soncino Judaic Classics CD-ROM).

אבי כל חווה-Moshe Rabbeinu;

הל בו-Moshe implored G-d to teach him how to understand the shapes of the Moon. This is based on a Midrash in the Mechilta in the Parsha of Ha'Chodesh Lechem as follows: Rabbi Akiva said: this is one of the three matters that Moshe had difficulty in understanding and G-d helped Moshe understand by G-d using His finger. In the Midrash Shemos Rabbah end of Shemos chapter 16 it is written: this is one of the four things that G-d showed Moshe by using his finger because Moshe was having trouble understanding them. Nevertheless the Gemara in Menachos 29 provides the opinion of the Mechilta of the Tanna Rabbi Yishmael as follows: Moshe Rabbenu had trouble understanding three matters until G-d showed him with G-d's finger what to do. This is what they were: the Menora, how to establish Rosh Chodesh and what are Shratzim. For further information read the comments of Tosaphos in Menachos or in Maseches Chulin 42 on the words: Zos Ha'Chaya.

לשעות שש-After the Molad;

להתאשש-To be strong;

יעשש-To be dark as in the verse:

תהלים פרק ו פסוק ה-עֲשֵׂשָׁה מִכַּעַם עֵינַי עֲתָקָה בְּכָל צוֹרְרָי;

My eye wastes away because of grief; it grows weak because of all my enemies.

אילי קדש-The angels;

קץ מולדו-Of that month of Nissan in which the exodus from Egypt occurred;

להקוץ-To come to an end;

ותר-Moshe Rabbenu was worried that the counting of days should begin when the Molad of the moon is first seen. So if the Molad of the moon occurred at midday on the fourth day then one day is counted only after midday of the fifth day.

מרוצות-The hours;

ויחד-From the verse:

שמות פרק יח, ט' -וַיִּחַדְּ יִתְרוֹ עַל כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֲצִילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם:

And Jethro rejoiced because of all the goodness which the Lord had done to Israel, whom he had delivered from the hand of the Egyptians.

The author wants to say that Moshe was happy when G-d told him that the counting of days begins from the first evening after the Molad is seen;

מצו-Their count ended. He thought that the Molad of the moon and the Molad of the sun ran parallel;

בהלון אחד-In one zodiac sign; the sign of Saturn;

רעים-Israel; some explain that this is Moshe and Aharon;

כאישון-As in the verse:

להבין את התפלה

תהלים פרק י"ו, ה' – שְׁמְרֵנִי כְּאִישׁוֹן בֵּת עֵינַי כְּנֶפֶץ תַּסְתִּירֵנִי:

Keep me as the apple of the eye, hide me under the shadow of your wings,

אָדוֹן מִקְדָּם

תכנו-Set the month of Nissan;

בינו-His understanding;

בספר תולדות ראש-In the book of Bereishis;

גיה ואישון-Day and night;

ולא המסר לאדם הראשון-The secrets of the seasons according to which Nissan falls out at a time when day and night are equal was not revealed to Adom. However, the secret to establishing leap years was revealed to Adom, so explained Rabbi Meshulam;

בשרה- Sara was told;

לצפון חדשים וגם ישנים-To perform within the month of Nissan new and old miracles;

לנדרגלים-To Israel based on the verse:

שִׁיר הַשִּׁירִים פֶּרֶק ו' פְּסוּק י' – מִי זֹאת הַנִּשְׁקָפָה כְּמוֹ שָׁחַר יָפָה כְּלַבָּנָה בָּרָה פַּחְמָה אֵימָה
כְּנִדְגָלוֹת:

Who is she that looks forth like the dawn, beautiful like the moon, bright like the sun, and awesome like an army with banners?

עינימו-The eyes of the congregation; a reference to the Sanhedrin;

צירי רוגלים-Interrogate the ones sent out to witness the Molad;

קדש בקדש-Rosh Chodesh;

ושלישו-The tenth of the month when they brought the sheep into their homes;

וחציו-A reference to Erev Pesach when Pesach begins at midday;

ורבו-The bringing of the omer on the 16th day of Nissan and observing all the other days of Pesach;

לרוחב על חמור-the Moschiach; as in the verse:

זכריה פרק ט פסוק ט – גִּילִי מְאֹד בֵּת צִיּוֹן הֲרִיעֵי בֵּת יְרוּשָׁלַם הִנֵּה מִלְכָּךְ יָבֹוא לָךְ צִדִּיק וְנוֹשָׁע
הוּא עָנִי וְרֹכֵב עַל חֲמוֹר וְעַל עֵיר בֶּן אֶתְנֹת:

Rejoice greatly, O daughter of Zion; shout, O daughter of Jerusalem; behold, your King comes to you; he is just, and victorious; humble and riding on a donkey, on a colt the foal of a donkey.

בירדן עמדה-The Jordah River was split for them on the tenth day of Nissan;

שאון פול-The army of Sanherib that was smitten on the 15th day of Nissan according to tradition;

ימיני-Mordechai, by whose hand Haman was hanged on the 16th day of Nissan.